

80-årig korrigerer historier fra besættelsestiden

med sin historiske dramadokumentar *Fred og idyl? Unge skæbner 1940 – 45*, og han opfordrer jævnaldrende til at gøre det samme. ”Vi kan ikke have, at der er rod i historien,” siger Johannes Lundstrøm, og fortsætter: ”Der er en del beretninger i omløb, som trænger til at blive korrigeret af os, der ligger inde med forrige generations førstehåndsberetninger. Faktisk mener jeg, at vi har pligt til at gøre det og supplere vores egen viden med grundmateriale fra landets righoldige arkiver. Kun skal vi huske tre ting - faktisk, faktisk og faktisk.”

Johannes Lundstrøm var en af initiativtagerne til den velbesøgte udstilling *Flugtrute Møn 1943*, der blev afholdt på Møns Museum i Stege fra oktober 2023 til oktober 2024, ligesom han er forfatter til den anmelderroste bog med samme navn, som blev udgivet i forbindelse med udstillingen.

<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/besaettelsen/flugtrute-moen>.

Fred og idyl? Unge skæbner 1940 – 45 er bygget over skrevne beretninger fra modstandsfolk og flygtninge. Dem har forfatteren suppleret med personlige beretninger og historisk grundmateriale fra Møns Lokalarkiv, Langebæk Lokalhistoriske Arkiv samt Rigsarkiverne i København og Lund.

I handlingsopbygningen har forfatteren ladet sig inspirere af TV programmerne om kong Christian X, Jutta Graae (Storfyrstinden) og Bispebjerg ved at give de involverede liv og stemmer.

Handlingen tager sin begyndelse i den sydjyske stationsby Vojens den 9. april 1940. Herfra et spring til Ørslev ved Vordingborg, hvor to unge i foråret 1942 er ved at miste livet som følge af kulilteforgiftning. De overlever og flytter til Møn, hun som hjemmegående og han som reservebetjent ved kystpolitiet.

I Kalvehave griber skæbnen ind i tømrer Leo Købmanns og hans hustru Marthas tilværelse i form af en tyk kuvert med illegale blade, som kommer med posten? Hvad gør de?

Og hvad gør skipperen på minestrygeren S5 Havørnen den 29. august 1943? Slipper han og hans besætning til Sverige, da tyskerne vil beslaglægge flåden?

Eller skipperen på postbåden ‘Røret’ af Nyord, da hans båd bliver stjålet af marinesoldater på flugt mod Sverige? Får han den tilbage?

Bogen indeholder også beretningen om Finn Salomonsens (Sanne Salomonsens far) og familien Henriques dramatiske flugt, som strækker sig over flere dage, ligesom den fortæller, hvordan det lykkedes for Kurt Nachman og hans forlovede at flygte til Sverige via Bispebjerg Hospital.

Der er flere andre autentiske beretninger, og bogen slutter den 5. maj om natten i Stege. Her forsøger en modstandsmand og en journalist at finde lise på bunden af et stort antal flasker. Ved at tale sammen forsøger de at fortrænge de grusomme indtryk fra Klintholm, da de som de første danskere gik ombord på en pram med tørstige, sultne og dødssyge fanger fra Stutthof, der var bugseret ind i havnen om morgenen. Synet og stanken kan de ikke glemme.